

összefoglaljam mondandóm legaktuálisabb tézisét. Ez pedig az, hogy hiába határoljuk le történelmi városrészeinket, ha a város gazdája, a település polgárai, az önkormányzat és a képviselőtestület az értékeket nem tartják igazán magukénak, vagy ha igen, azok védelméhez nincsenek meg az eszközei, az államigazgatás pedig lebénul. E kérdés kezelésének legfontosabb kerete, véleményem szerint, az *integrált értékvédelem*. Az integrált értékvédelemnek az a lényege, hogy a műemlékvédelmet, a helyi építészeti és terület értékvédelmet nem ágazati feladatnak tekintik, hanem *a településfejlesztés szerves részeként* kezeli. A passzív, rendeletekre és hatósági kontrollra épülő védelem továbbra sem hanyagolható el, de e városrészeknek egyre inkább a város egészének társadalmi és gazdasági *jövőképében* van a helye, sőt merem állítani, hogy sok helyen – okos város-

politika mellett – *a kitörési pont* szerepét tölthetnék be. Többek közt ezért is aktuális, hogy elszigetelt együttesek helyett történetileg értékes városrészek hálózatáról beszéljünk. A történelmi városrészek határát lehet – és szükséges is – meghatározni, de a valóságban ez a határ addig ér, ameddig *az integrált értékvédelmi szándékok a településfejlesztési erőforrások részévé* válnak. Ezt ismerték fel az európai városok több évtizede, ennek is köszönhető a mieinknél fejlettebb környezetkultúrájuk és környezeti minőségük. Most, hogy néhány napon belül hivatalosan is Európához tartozunk, reméljük, hogy *ez az értékorientált szemlélet* lesz úrrá az egyoldalú piacorientált gyakorlattal szemben, és hogy nemzeti történelmi értékeink innentől *európai értékek* is lesznek, amelyeket egyszer talán Európa fog védeni – ha kell, velünk szemben.

NAGY GERGELY összeállításában jelent meg a Kossuth Kiadó *Magyar Örökség* címmel indított sorozatában elsőként a *Magyar építészek* kis albuma. A kiadó folyamatosan, korszakonként jelenteti meg a magyar építészet eredményeit összefoglaló nagy köteteket, ez a kis könyvecske terjedelméhez képest remek áttekintést nyújt a kezdetektől, pontosan a későgótikától napjainkig. 39 építész életművét ismerteti egy-egy oldalpáron, a reprezentatív válogatás jól tájékoztat fél évezred építőművészeti irányzatairól, alkotásairól. A kötet hasznát nagymértékben csökkenti szövegének pongyolósága, pontatlan megfogalmazásai, helyenként adatainak hibái. Mintha a már más írásaival magas színvonalát bizonyított Nagy Gergely kéziratát egy hozzá nem értő szerkesztő teljesen átírta volna. (G.J.)

KISS ISTVÁN építész (a leégett Budapest Sportcsarnok tervezője) könyvről (... *és megszülettek az építészet*, ÉTK kiadása, 2003) egészen véletlenül szereztem tudomást (bár erre a könyvre vonatkozóan különösen valószínű, hogy a gondviselés keze van a dologban). Mindenesetre jelentőségéhez képest furcsa, hogy eddig nem hallottam róla: a jelenkori építészeti kultúra kezdeteit, az alapvető műszaki felfedezéseket, az egyes ókori kultúrák technológiai teljesítményeit és azok szellemtörténeti hátterét ismerteti. Ahogy saját előszavában írja: „A könyv nem szigorú értelemben vett tudományos munka, hiszen sokszor egyetlen darab téglá vagy kő sem maradt az utókorra. Mégis a fennmaradt írások alapján lehetett megállapítani, milyen volt építészeti megjelenésük, mekkora a terjedelmük, hogyan használták őket. Ennek érdekében szükségképpen át kellett lépni az építészet határait, más diszciplínák területére merészkedve.” A mezopotámiai, mediterrán és közép-ázsiai kultúrákat felölelő, a műszaki gondolkodás logikájára épülő elméleti rekonstrukciók és leírások színes és érzékletes képet adnak az építészet lényegét adó összefüggésekről, tanulmányozását minden építészhallgatónak és vándoriskolásnak ajánlom. (G.J.)

LÜKŐ GÁBOR életműsorozatának negyedik köteteként látott napvilágot a Pozsgai Péter szerkesztette *Hímfi és a szarvas*, alcíme szerint a finnugor mítoszokkal és magyar emlékekkel foglalkozó Lükő-írásokból összeállított könyv (Táton kiadó, tel: 2701794). Az ismét mintaszerűen gondozott, jegyzetelt, mutatkozó kiadvány Lükő Gábor sokirányú tudományos tevékenységének újabb szeletét teszi hozzáférhetővé: a finnugor mitológia Kárpát-medencében megőrzött nyomait elemzi. A kárpát-

medencei kulturális együttélés történetének és jellegének rendkívül érdekes és fontos motívuma az obi-ugor medvénekek örökségének a magyar hagyományból teljesen kikopott, de magyar közvetítéssel a román népköltészetbe bekerült és ott megőrzött emlékegyéből, amelyet Lükő Gábor egyik tanulmánya több szempontból vizsgál. Lükő különös érdeme, hogy kutatott témáit egyszerre képes a zene, a tárgyművészet, az irodalom, a mitológia felől megközelíteni, és hogy nagy érzékenységgel és elfogulatlan nyitottsággal fordult a szomszédos népek hagyományai felé, aminek jóvoltából nagy mértékben gazdagodtak a népi kultúráról való általános ismereteink is.

A SCHULEK FRIGYES Kéttannyelvű Építőipari Műszaki Szakközépiskola diákjai nemrégben Kós Károly emlékkiállítás rendeztek (amelynek kiegészítéseként a Vándoriskola hallgatóinak munkáit is bemutatták). A kiállítás örömteli meglepetés volt számomra, nem is elsősorban az egyébként gondosan, kulturáltan összeállított és kiállított anyag miatt, hanem mert már belépve az iskolába mindjárt szembetaláltam magam egy nemes és szokatlan Schulek-kultusz jeleivel, de annak tartalmi vonásaival is. A falakon a Mester rajzainak reprodukciói mellett olyan diákmunkák láthatók, amelyekhez hasonlók a Műegyetem második emeleti folyosóján a száz évvel ezelőtti oktatás minőségét érzékeltetik a hallgatókkal. Schulek terveit dolgozzák fel a diákok (többek között) megdöbbentően nagy önfeláldozással, de ugyanígy Kós és Tomallyay egy-egy akvarelljének nagyszerű másolata is látható volt a kiállításon. A díszteremben olyan papír épületmodelleket láttam, amelyeknek az Építészeti Múzeum gyűjteményét kellene szaporítaniuk, és amit az iskola által rendezett 2002-es nemzetközi építészeti diákkonferenciáról, a német nyelvű oktatásról, a rendszeres népi építészeti felmérésekről hallottam, az a szakmai oktatás általános színvonaláról bennem kialakult elkéserítő képet nagyon felderítette. (G.J.)

VÁNDORISKOLA FELVÉTELI PÁLYÁZAT 2004 – Pályázati kiírás, információk, konzultáció: Salamin Ferenc, Erhardt Gábor, AXIS Építésziroda, 1024 Budapest, Margit körút 5/a Tel.-fax: 438 4956, e-mail: e.axis@chello.hu, www.vandoriskola.hu Beadandó: portfólió és kiírás szerinti tervezési feladat Beadási határidő: 2004. augusztus 30. 16 óra. (AXIS Építésziroda) Személyes meghallgatás: 2004. szeptember 4. 10 óra. (Magyar Művészeti Akadémia, 1034 Budapest Kecse utca 25.) A pályázatot elnyerőket októbertől alkalmazzuk.